

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

นายพงศ์วิศิษฎ์ บาลี

นิติกรชำนาญการ

ผู้เรียบเรียง

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยยกเป็นวาระแห่งชาติที่มีการกำหนดสาระสำคัญไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐในส่วนของราชการได้มีการตื่นตัวด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกให้ข้าราชการทุกคนตระหนักถึงผลเสียที่เกิดจากการทุจริต คอร์รัปชัน โดยเฉพาะปัญหาสำคัญคือปัญหาการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับ ผลประโยชน์ส่วนรวมซึ่งเป็นเรื่องเชื่อมโยงใกล้ชิดกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการและ เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ ดังนั้น รัฐบาลจึงได้มีมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันและ ปราบปรามปัญหาการทุจริตในด้านการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ ส่วนรวม

เทศบาลเมืองเมืองพล โดย กองวิชาการและแผนงาน งานรับเรื่องร้องทุกข์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในองค์กร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการขัดกัน แห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม จึงได้จัดทำบทความย่อสั้น การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ด้วยวิธีการนำเสนอให้เห็นถึงแนวคิด หลักการปฏิบัติ และบทลงโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และป้องกันปัญหามีให้เกิดเหตุการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมภายในองค์กร อีกทั้งเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติงานราชการด้วยความสุจริต โปร่งใส ลดปัญหาการประพฤติมิชอบในองค์กรภาครัฐให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล

บทที่ 1

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

1.1 ความหมายของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษคือ **Conflict of Interests : COI** ซึ่งการบัญญัติคำในภาษาไทยที่มีความหมายในลักษณะเช่นเดียวกัน คือ คำว่า “ผลประโยชน์ขัดกัน” “ผลประโยชน์ขัดแย้ง” “ผลประโยชน์ทับซ้อน” และ “ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม” โดยบทความฉบับนี้เลือกใช้คำว่า “การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม” เพื่อสร้างความเข้าใจในความหมายของคำดังกล่าวให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ในเบื้องต้นจึงได้แยกอธิบายความหมายของคำแต่ละคำ

ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการรับรู้ในเป้าหมายและสิ่งจูงใจที่มีต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ในลักษณะของความไม่ลงรอยกันทางความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ส่งผลให้บุคคลไม่สามารถตัดสินใจกระทำ การสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ ซึ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีทั้งความขัดแย้งในเชิงบวกและความขัดแย้งในเชิงลบ โดยความขัดแย้งในเชิงบวกเป็นความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดผลดีต่อตนเอง องค์กร สังคม และประเทศชาติ การหาทางออกหรือวิธีการแก้ไขความขัดแย้งในเชิงบวก จะเกิดขึ้นในลักษณะของความสมานฉันท์ ความสามัคคี เกิดเป็นแนวทางหรือองค์ความรู้ใหม่ ส่วนความขัดแย้งในเชิงลบเป็นความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเองและส่วนรวม ซึ่งการแสดงออกของการแก้ไขความขัดแย้งในเชิงลบมักสะท้อนออกมาในรูปแบบของการใช้ ความรุนแรง การทะเลาะเบาะแว้ง และการแตกความสามัคคี

ผลประโยชน์ส่วนตน (Private Interest) หมายถึง สิ่งใด ๆ ที่เป็นผลตอบแทนที่บุคคลได้รับโดยเห็นว่ามีคุณค่าเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง บุคคล หรือ กลุ่มบุคคลที่ตนเองมีปฏิสัมพันธ์ด้วย เช่น สามี ภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง เพื่อน ผู้ร่วมลงทุน เป็นต้น ซึ่งผลประโยชน์ส่วนตน มี 2 ประเภท คือ 1) ผลประโยชน์ส่วนตนที่เกี่ยวกับเงิน (pecuniary) เป็นรูปแบบของการได้มาซึ่งเงิน ทอง และการเพิ่มพูนหรือรักษาปกป้องสิ่งที่มีอยู่แล้วไม่ให้เกิดการสูญเสียดังกล่าว โดยหมายความรวมถึงสิ่งที่ไม่ได้อยู่ในรูปของตัวเงิน แต่มีมูลค่าตีเป็นราคา หรือสามารถแปรเปลี่ยนเป็นตัวเงินได้ เช่น หุ่น ที่ดิน ของขวัญ ของกำนัล เป็นต้น และ 2) ผลประโยชน์ส่วนตนที่ไม่เกี่ยวกับเงิน (non-pecuniary) เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล วัฒนธรรม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งอยู่ในรูปแบบของความเชื่อ ความคิด ค่านิยม ที่มีภูมิอคติ ความลำเอียง เข้ามาเกี่ยวข้องโดยปราศจากความยั้งคิดถึง ความถูกต้อง เป็นธรรมตามหลักธรรมาภิบาล

ผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) หมายถึง สิ่งใด ๆ ที่ก่อให้เกิดผลที่มีคุณค่าต่อสมาชิกหรือประชาชนในสังคมโดยส่วนรวม

การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict Of Interests) หมายถึง สถานการณ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ในฐานะพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยการใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและพวกพ้อง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างตรงไปตรงมา เกิดการตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ละเมิดต่อหลักกฎหมาย และหลัก ธรรม มาภิบาล

1.2 รูปแบบการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

1) การรับผลประโยชน์ (Accepting benefits) คือ การรับของขวัญ การรับสินบน หรือผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมและส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐทั้งที่เป็นเงินและไม่เป็นเงินในหลากหลายรูปแบบ เช่น การแบ่งหุ้น การให้ ครอบ การจัดเลี้ยงอย่างฟุ่มเฟือย รวมถึงการให้ความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อ การตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดความลำเอียงและไม่เป็นธรรม หรือเป็นไปในทาง ที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ให้ของขวัญ

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับกระเป๋า และเครื่องสำอางราคาแพงเป็นของขวัญปีใหม่จากผู้บริหารบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง เมื่อต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง เจ้าหน้าที่คนดังกล่าวก็ให้การช่วยเหลือ บริษัทเอกชนแห่งนั้นได้รับงาน

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับแพ็คเกจทัวร์ไปเที่ยวต่างประเทศจากผู้ปกครองของนักศึกษา โดยขอให้บุตรของตนมีระดับคะแนนที่สูงขึ้น เจ้าหน้าที่ก็ได้ความช่วยเหลือด้วยการปรับคะแนนให้

2) การหาผลประโยชน์ให้ตนเอง (Self-Dealing) คือ การใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานเพื่อหาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัว หรือพวกพ้อง

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐจัดทำสัญญาเช่ารถและเช่าที่พักในการสัมมนาศึกษาดูงานต่างจังหวัด ซึ่งมีคนในครอบครัวตนเองหรือตนเองมีรายชื่อเป็นหุ้นส่วนในกิจการดังกล่าว

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคณะกรรมการผู้พิจารณาทุนการศึกษา เพื่อศึกษาต่อต่างประเทศ ไม่ถอนตัวจาก การเป็นคณะกรรมการและได้พิจารณาให้บุตรของตนเองเป็นผู้ได้รับทุน

3) การทำงานหลังเกษียณ (Post-Employment) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อออกจากหน่วยงานของรัฐ หรือภายหลังเกษียณได้ไปทำงานโดยใช้อิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งเดิมมารับงานหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง

ตัวอย่าง : ผู้บริหารโรงเรียนภายหลังเกษียณไปเปิดธุรกิจเกี่ยวกับอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน และเป็นหุ้นส่วนของสำนักพิมพ์แบบเรียน

ตัวอย่าง : ผู้บริหารสถานศึกษาเมื่อพ้นจากตำแหน่งเดิมไปรับเป็นที่ปรึกษาให้บริษัทเอกชนที่หน่วยงานเคยติดต่อประสานงานด้วย เช่น รับเป็นที่ปรึกษา

4) การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) คือ การใช้สถานภาพตำแหน่งหน้าที่การงานเข้าไปเป็นที่ปรึกษา กรรมการ หุ่นส่วน หรือเป็นเจ้าของกิจการ ภาคเอกชน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือว่าจะไม่มีปัญหาขัดแย้งในการพิจารณาจากหน่วยงานรัฐ ที่ตนสังกัดอยู่ นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้เวลา เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ของรัฐในการทำงานพิเศษ ภายนอกที่ไม่ใช่สถานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานของรัฐ

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นหุ่นส่วนในกิจการรับเหมาก่อสร้าง แล้วมาร่วมประมูลงานในหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัด

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐไปทำงานพิเศษเป็นวิทยากรรับเชิญให้กับมหาวิทยาลัยเอกชนโดยใช้ ช่วงเวลางานราชการ

5) การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) คือ สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับรู้รับทราบข้อมูลภายในหน่วยงานแล้วนำข้อมูลดังกล่าวไปแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเองและพวกพ้อง

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทราบว่าจะมีการก่อสร้างถนนและสร้างอาคารสำนักงานของหน่วยงานของรัฐก็จะรีบไปดำเนินการซื้อที่ดินโดยใส่เป็นชื่อคนในครอบครัวเพื่อนำไปเก็งกำไรจากการขายให้กับรัฐในราคาที่สูงขึ้น

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับดำเนินการสอบเข้ารับราชการนำข้อสอบซึ่งเป็นความลับออกไปขายให้กับผู้เข้าสอบ

6) การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราวในกิจการที่เป็นส่วนตัว (Using your employer's property for private advantage) คือ การนำทรัพย์สินต่างๆ ของหน่วยงานรัฐไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์ เช่น การนำเครื่องใช้สำนักงานกลับไปใช้ที่บ้าน การนำรถยนต์ราชการไปใช้ทำธุระส่วนตัว

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐนำรถยนต์ราชการไปใช้ในงาน แต่งงานลูกหลานของตน

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ของรัฐนำรถยนต์ส่วนตัวมาล้างในหน่วยงานของรัฐ

7) การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling) คือ การใช้อิทธิพลทางการเมืองเพื่ออนุมัติโครงการหรือผลตอบแทนในพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการหาเสียงเลือกตั้ง

ตัวอย่าง : นักการเมืองขอเพิ่มงบประมาณโครงการก่อสร้างต่างๆ ในจังหวัดบ้านเกิดของตน แล้วใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเองตั้งเป็นชื่อโครงการก่อสร้าง

ตัวอย่าง : นักการเมืองเพิ่มราคาซื้อผลผลิตทางการเกษตรในราคาที่สูงกว่าท้องตลาดในพื้นที่เลือกตั้งของตน เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงลงเลือกตั้ง

บทที่ 2

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

2.1 แนวปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามแนวทางการป้องกันการขัดกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

เจ้าหน้าที่ของรัฐในสถาบันวิทยาลัยชุมชนต้องพึงปฏิบัติตนโดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานราชการ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้น เมื่อเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีแนวปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ดังนี้

1) ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

บุคคลที่จะเข้าสู่ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ารับตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการ ควรมีการตรวจสอบเกี่ยวกับตนเองและคู่สมรสรวมถึงบุตรว่ามีการถือหุ้นส่วนใดหรือไม่ มีการทำสัญญากับรัฐในกิจการใดหรือไม่ มีคุณสมบัติขัดกับการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐในตำแหน่งระดับผู้บริหาร ควรมีการตรวจสอบทรัพย์สินและศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

2) ระหว่างอยู่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เมื่อบุคคลเข้ารับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐและปฏิบัติงานราชการ พึงปฏิบัติตนให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก และไม่ปฏิบัติตนให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมในระหว่างการดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานราชการ รวมถึงการปฏิบัติตนของคู่สมรสและบุตรในความปกครอง และมีการเปิดเผยข้อมูลทรัพย์สิน หนี้สินของตนเองและคู่สมรสสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง

3) ภายหลังจากพ้นตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

หากบุคคลพ้นจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐไปแล้วแต่ยังไม่ถึงสองปี ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐภายหลังพ้นตำแหน่งกระทำการดังต่อไปนี้

3.1 ห้ามเป็นกรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน ลูกจ้าง ผู้รับจ้าง หรือ ดำรงตำแหน่งอื่นใดในธุรกิจเอกชน ซึ่งเคยอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของตนในการกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี เช่น รับเป็นที่ปรึกษาให้กับบริษัทค้าขายอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ให้กับหน่วยงานรัฐที่ตนเคยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในฐานะหัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยี กรณีเช่นนี้ไม่สามารถกระทำได้ เป็นต้น

3.2 ไม่รับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ ภายใต้ การดำเนินธุรกิจของเอกชนตามข้อ 3.1 เป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากธุรกิจนั้นปฏิบัติต่อบุคคลอื่นในกิจการงานตามปกติ เช่น ผู้รับเหมาก่อสร้างให้ของชวัญงานเกษียณผู้อำนวยการเป็นแพ็คเกจ ท่องเที่ยวทั้งครอบครัว เพื่อให้ช่วยเจรจากับลูกน้องที่มารับตำแหน่งใหม่ในการประมูลงานก่อสร้าง กรณีดังกล่าวเป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อปฏิบัติของทางราชการ

3.3 ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งพ้นตำแหน่งหน้าที่ยังไม่ถึงสองปีกระทำการนำความลับของหน่วยงานราชการที่ตนได้รับรู้ในระหว่างการดำรงตำแหน่งไปใช้ในทางทุจริต หรือเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับรู้ เว้นแต่ ความลับนั้นมิได้เป็นความลับอีกต่อไป เช่น ก่อนเจ้าหน้าที่ของรัฐเกษียณได้รับทราบว่าจะมีการก่อสร้างทางด่วนพิเศษ จึงไปกว้านซื้อที่ดินและนำข้อมูลไปแจ้งแก่ญาติพี่น้องเพื่อให้ซื้อที่ดินไว้เก็งกำไร การกระทำดังกล่าวขัดต่อข้อปฏิบัติของทางราชการ

2.2 วิธีการสนับสนุนและป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนพึงปฏิบัติตนตามมาตรฐานคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด และรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักตามแนวทางการป้องกัน การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม โดยแยกบุคลากรซึ่งเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นระดับ ดังนี้

1) ผู้บริหารระดับสูง

1.1) สร้าง รักษา และมอบหมายนโยบาย กระบวนการปฏิบัติงาน ข้อตกลงต่าง ๆ ที่สอดคล้องและสนับสนุนการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

1.2) แสดงภาวะผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นต้นแบบในการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

1.3) กำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ให้ปฏิบัติงานราชการด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

2) ผู้บังคับบัญชา

2.1) ปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และสนับสนุน การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

2.2) ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงาน และสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เอื้อต่อการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

2.3) ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติตามด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

2.4) สนับสนุนส่งเสริมทบทวนการให้องค์ความรู้ ข้อตกลง และนำเสนอ บทลงโทษอย่างจริงจัง เกี่ยวกับการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

2.5) มีการตรวจสอบ ทวนสอบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานราชการขอกระบวนการทำงานทุกงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในกรณีของการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

3) เจ้าหน้าที่ของรัฐ

3.1) ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม และประพฤติปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้

3.2) มีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ความเสี่ยง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันภายในสำนักงาน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมที่อาจเกิดขึ้นได้

3.3) สนับสนุนและเสริมสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรแห่งความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นคุณธรรมและจริยธรรม ช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

ข้อควรคำนึงถึง 4 ประการ สำหรับการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

1. ปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก พิจารณาตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายใต้กรอบกฎหมายที่ถูกต้อง ไม่ให้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาแทรกแซงการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ของรัฐพึงปฏิบัติตนด้วยการยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนต่อทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม มีความเป็นกลางโดยปราศจากอคติต่อผู้หนึ่งผู้ใดในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนที่ต้องปฏิบัติงานราชการ

2. สนับสนุนความโปร่งใส

การสนับสนุนส่งเสริมและป้องกัน การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานราชการ ต้องอาศัยความโปร่งใสในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน กระบวนการ สามารถเปิดเผย และตรวจสอบได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียและประชาชน ทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ซึ่งถือว่าเป็นขั้นตอนแรกของการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม และเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้ กับประชาชนต่อหน่วยงานรัฐ

3. ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคล

บุคคล

เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานการศึกษานอกจากจะมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาแล้ว ยังจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนและบุคคลทั่วไป โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตสามารถจัดการกับเรื่องส่วนตนให้แยกจากเรื่องส่วนรวมเพื่อหลีกเลี่ยงการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม กล่าวที่จะแสดงความรับผิดชอบและน้อมรับความผิดในสิ่งที่ตนได้กระทำหากทำให้เกิดความผิดพลาด หรือทำให้ราชการได้รับความเสียหายแล้วส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ด้วยเจตจำนง อันทสุจริต

4. สร้างวัฒนธรรมองค์กร

ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับผู้บังคับบัญชาต้องให้ความสำคัญต่อการป้องกันการทุจริตในรูปแบบต่างๆ สร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสื่อสารอย่างเปิดเผย เกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการของการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมการฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม มีมาตรการหรือกฎระเบียบ ที่ชัดเจนในการประพฤติปฏิบัติตนของบุคลากรภายในหน่วยงาน และวิธีการส่งเสริมสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ สุจริต ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การยกย่องชมเชยด้วยการประกาศเกียรติคุณผ่านสื่อให้โลกร่างวัล ให้ใบประกาศ เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ในที่ทำงานให้เกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

บทที่ 3

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

กฎหมายและบทลงโทษที่เกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันนโยบายของสังคมโลกและนโยบายการบริหารประเทศได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจังทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน เนื่องจากได้มีการเล็งเห็นความสำคัญของผลกระทบอันเป็นต้นเหตุมาจากการทุจริตที่ทำให้สภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ต้องตกอยู่ในสภาพทรุดโทรมยากต่อการแก้ไข ดังนั้นแนวนโยบายการบริหารประเทศของประเทศไทยจึงได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยจัดเป็นวาระแห่งชาติที่ต้องมีการดำเนินการอย่างเร่งด่วนและเป็นรูปธรรม จึงได้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ โดยวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และส่วนรวมไว้ในระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

หมวด ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์

มาตรา ๑๘๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง

(๑) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือ ทางอ้อม

(๓) ไม่รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่นๆในธุรกิจการงานปกติ

(๔) ไม่กระทำการใดๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมอันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนโดยมิชอบ

มาตรานี้มิให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือดำรงตำแหน่งกรรมการการของรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการ แผ่นดินที่เกี่ยวกับกิจการของสภาหรือกรรมการ ตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

ให้นำ (2) และ (3) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

มาตรา ๑๔๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช่สถานะ หรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากระทำการใด ๆ อันมีลักษณะที่เป็นการก้าวกำย หรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่นหรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้

ให้นำ (๒) และ (๓) มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย

(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

(๒) กระทำการในลักษณะที่ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการใช้จ่ายเงินงบประมาณ หรือให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ เว้นแต่เป็นการดำเนินการในกิจการของรัฐสภา

(๓) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง เลื่อนเงินเดือนหรือการให้พ้นจากตำแหน่งของข้าราชการ ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๑๔๖ ให้นำความในมาตรา ๑๔๕ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) การดำรงตำแหน่งหรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี

(๒) การกระทำตามหน้าที่และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือ ตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภาหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งกระทำการใด ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม อันเป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อประโยชน์ของตนเองของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองโดยมิชอบตามที่กำหนดในมาตรฐานทางจริยธรรม

มาตรา ๑๘๗ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมาย บัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด

ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไป ให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐมนตรีจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคสองไม่ว่าในทางใด ๆ มิได้

มาตรานี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใด ๆ ด้วย

2. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

หมวดที่ 6 การขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม

มาตรา 126 นอกจากเจ้าพนักงาน ของรัฐที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นการเฉพาะแล้วห้ามมิให้กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และเจ้าพนักงานของรัฐที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนดดำเนินกิจการดังต่อไปนี้

(1) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงาน ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมใน การกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(2) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(3) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือ เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะ ดังกล่าว ในฐานะที่เป็นเจ้าพนักงานของรัฐซึ่งมีอำนาจไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมในการกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบหรือดำเนินคดี เว้นแต่จะเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(4) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้าง ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้กำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของ ผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นอาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทาง ราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้น

ให้นำความในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่งด้วย โดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสเป็นการดำเนินกิจการของเจ้าพนักงาน ของรัฐ เว้นแต่เป็นกรณีที่คู่สมรสนั้นดำเนินการอยู่ก่อนที่เจ้าพนักงานของรัฐจะเข้าดำรงตำแหน่ง

คู่สมรสตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าพนักงานของรัฐที่มีลักษณะตาม (2) หรือ (3) ต้องดำเนินการไม่ให้มีลักษณะดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

มาตรา 127 ห้ามมิให้กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ดำเนินการใดตาม มาตรา 126 (4) ภายในสองปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

มาตรา 128 ห้ามมิให้เจ้าพนักงานของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้จากผู้ใด นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย กฏ หรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ความตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยอนุโลม

มาตรา 129 การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในหมวดนี้ให้ถือว่าเป็นการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

3. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2543

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 103 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้โดยธรรมจรรยา ไว้ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้แก่กันในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดา หรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับ ความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน”

ข้อ 4 ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ 5 เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

(1) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวน ที่เหมาะสมตามฐานานุรูป

(2) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่า ในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(3) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ 6 การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุ ให้เป็นของส่วนตัวหรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาต ให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สิน หรือประโยชน์ดังกล่าวนั้นไว้เป็นประโยชน์ ส่วนบุคคลให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นสังกัดโดยทันที

ข้อ 7 การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคา หรือมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ 5 ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อ ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุด ของหน่วยงาน สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัย ว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น รับทรัพย์สิน หรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือ สถาบัน หรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือ ประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่ เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐให้ แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้ง ถอด ถอนส่วนผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการและกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือ ผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอนให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาท้องถิ่นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ 8 หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

4. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. 2544

โดยที่ที่ผ่านมาคณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในการให้ของขวัญและรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้หลายครั้ง เพื่อเป็นการเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดการประหยัคดีให้มีการเบียดเบียนข้าราชการโดยไม่จำเป็น และสร้างทัศนคติที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากมีการแข่งขันกันให้ของขวัญในราคาแพง ทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการประพฤติมิชอบอื่น ๆ ในวงราชการอีกด้วย และในการกำหนดจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทต่าง ๆ ก็มีการกำหนดในเรื่องเดียวกัน ประกอบกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ ฉะนั้นจึงสมควรรวบรวมมาตรการเหล่านั้นและกำหนดเป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ของขวัญและรับของขวัญไว้เป็นการถาวร มีมาตรฐานอย่างเดียวกัน และมีความชัดเจนเพื่อเสริมมาตรการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้เป็นผลอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไม่ได้กำหนดไว้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า

“ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔” ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ของขวัญ” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ออภัยคดียโมตรี และให้หมายความรวมถึงเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้เป็นรางวัล ให้โดยเสนาหา หรือเพื่อการสงเคราะห์ หรือให้เป็นสินน้ำใจ การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไปในการได้รับการลดราคาทรัพย์สิน หรือการให้สิทธิพิเศษในการได้รับ

บริการหรือความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใด ในลักษณะเดียว และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตัว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินให้ล่วงหน้า หรือการคืนเงินให้ในภายหลัง

“ปกติประเพณีนิยม” หมายความว่า เทศกาลหรือวันสำคัญซึ่งอาจมีการให้ของขวัญกัน และให้หมายความรวมถึงโอกาสในการแสดงความยินดี การแสดงความขอบคุณ การต้อนรับ การแสดงความเสียใจ หรือการให้ความช่วยเหลือตามมารยาทที่ถือปฏิบัติกันในสังคมด้วย

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่อยู่ในกำกับดูแลของรัฐ ทุกระดับทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่นและรัฐวิสาหกิจ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานและลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

“ผู้บังคับบัญชา” ให้หมายความรวมถึง ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานที่แบ่งเป็นการภายในของหน่วยงานของรัฐและผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงกว่าและได้รับมอบหมายให้มีอำนาจบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลด้วย

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส บุตร บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับกรณีการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชา นอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันมิได้

การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญ ที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใดๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่าในกรณีใด ๆ มิได้

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามีได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕ ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๔

ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มาติดต่องาน หรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น

(๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการได้รับสัมปทาน เป็นต้น

(๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินการใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น

(๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตนรับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้เฉพาะกรณีการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยม และของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้ สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่า ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจงใจปฏิบัติเกี่ยวกับการให้ของขวัญหรือรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการการเมือง ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นประพฤติปฏิบัติไม่เป็นไปตามคุณธรรมและจริยธรรม และให้ดำเนินการตามระเบียบที่นายกรัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการการเมือง (๒) ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นข้าราชการประเภทอื่นนอกจาก (๑) หรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น เป็นผู้กระทำความผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาที่มีหน้าที่ดำเนินการให้มีการลงโทษทางวินัยเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

ข้อ ๑๑ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่สอดส่อง และให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามระเบียบนี้แก่หน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดปฏิบัติในการให้ของขวัญหรือรับของขวัญฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไป ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจในโอกาสต่างๆ ตามปกติประเพณีนิยม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการ แสดงออกโดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจ แทนการให้ของขวัญ

ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างค่านิยมการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจ ด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง แนะนำหรือ กำหนดมาตรการจูงใจที่จะพัฒนาทัศนคติ จิตสำนึก และพฤติกรรมของผู้อยู่ในบังคับบัญชา ให้เป็นไปในแนวทางประหยัด

5. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดแนวทางเป็นข้อประพฤติปฏิบัติไว้โดยสรุป 10 ข้อ ดังนี้

- 1) ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัด กระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม
- 2) ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดีและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้
- 3) ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน
- 4) ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม
- 5) ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา
- 6) ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมเป็นกลางทางการเมือง ให้บริการ แก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม
- 7) ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ อย่างเคร่งครัดและรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้าและใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงาน เพื่อการในหน้าที่และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์ และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

8) ข้าราชการต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ โดยเคร่งครัด

9) ข้าราชการต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

10) ข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของราชการโดยรวม

บทที่ 4

ขั้นตอนการดำเนินการร้องเรียน/ร้องทุกข์กรณีที่พบเห็นพฤติกรรมกีดกัน ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

มาตรการและช่องทางการแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียน

เทศบาลเมืองเมืองพล จัดให้มีมาตรการในการแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียนเกี่ยวกับ การกระทำ ความผิด หรือมีพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต ทำให้เกิดการกีดกันระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม โดยจัดช่องทางร้องเรียนไว้หลายช่องทางเพื่อเปิดโอกาส ให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป และผู้มีส่วนได้เสียสามารถแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียนได้สะดวก ซึ่งผู้ร้องเรียนจะต้องระบุรายละเอียดของเรื่องที่ร้องเรียนพร้อมลงลายมือชื่อ ที่อยู่ พร้อมหมายเลข โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อกลับได้ หากไม่แจ้งชื่อที่อยู่หรือเบอร์โทรศัพท์ในการร้องเรียน ผู้ร้องเรียน จะต้องแนบหลักฐานที่ปรากฏได้ว่าเรื่องร้องเรียนมีมูลกรณีความผิด เพื่อการน าสืบได้ว่า เป็นมูลเหตุแห่งการกีดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมจนท าให้ราชการ ได้รับความเสียหาย หรือเป็นพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตผิดระเบียบและกฎหมาย แล้วจัดส่งไปยัง งานรับเรื่องราวร้องทุกข์ ฝ่ายบริการเผยแพร่วิชาการ กองวิชาการและแผนงาน ตามช่องทางการร้องเรียน ดังนี้

1. ร้องเรียนด้วยตนเองโดยตรงที่ **นายกเทศมนตรีเมืองเมืองพล** ณ อาคารสำนักงานเทศบาลเมืองเมืองพล หลังใหม่ ชั้น ๒ สำนักงานเทศบาลเมืองเมืองพล เลขที่ ๓๒๔/๑ ถนนเสริมสวัสดิ์ ตำบลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ๔๐๑๒๐

2. ร้องเรียนผ่านทางไปรษณีย์ ส่งถึง **นายกเทศมนตรีเมืองเมืองพล** สำนักงานเทศบาลเมืองเมืองพล เลขที่ ๓๒๔/๑ ถนนเสริมสวัสดิ์ ตำบลเมืองพล อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ๔๐๑๒๐ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๔๓๔๑ ๔๐๙๑ ต่อ ๒๐๑

3. ร้องเรียนผ่านศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ **ของเทศบาลเมืองเมืองพล** ที่งานรับเรื่องราวร้องทุกข์ ฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ กองวิชาการและแผนงาน ที่ตั้ง ณ อาคารสำนักงานเทศบาลเมืองเมืองพล หลังใหม่ ชั้น ๓ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๔๓๔๑ ๔๐๙๑ ต่อ ๔๐๒
จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ : muangphon@muangphon.go.th

4. ร้องเรียนผ่านระบบรับเรื่องราวร้องเรียนการทุจริตของเทศบาลเมืองเมืองพล
ทางเว็บไซต์ www.muangphon.go.th

5. ร้องเรียนผ่านตู้รับฟังความคิดเห็นของเทศบาลเมืองเมืองพล

มาตรการคุ้มครองและรักษาความลับผู้ร้องเรียน

เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ร้องเรียนที่กระทำการโดยเจตนาสุจริต และรักษาผลประโยชน์ของทางราชการให้เป็นไปด้วยความถูกต้องชอบธรรมตามหลักธรรมาภิบาล เทศบาลเมืองเมืองพลจะดำเนินการปกปิดชื่อและที่อยู่หรือข้อมูลอื่นใดของผู้ร้องเรียนไว้เป็นความลับของทางราชการ โดยจะจำกัดให้รับทราบเฉพาะผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเรื่องร้องเรียนเท่านั้น นอกจากนี้ เอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องเรียนจะถูกปกปิดไว้เป็นความลับและไม่นำไปเปิดเผยต่อบุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เว้นแต่การเปิดเผยนั้นจะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้

อนึ่ง การร้องเรียนเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เทศบาลเมืองเมืองพลจะให้ความคุ้มครองผู้ร้องเรียน พยาน บุคคลที่เข้ามาเป็นผู้ให้ ข้อมูลในการสืบหาข้อเท็จจริงไม่ได้รับความเดือดร้อน ความไม่ชอบธรรม อันเกิดมาจากการร้องเรียนหรือการเป็นพยาน ซึ่งไปเป็นตามข้อกำหนดในหมวดที่ 7 มาตรา 130 - 137 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561

ขั้นตอนการดำเนินการเรื่องร้องเรียน การสืบหาข้อเท็จจริง และบทลงโทษ

เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เทศบาลเมืองเมืองพลจะดำเนินการมอบหมายให้ กองวิชาการและแผนงาน ฝ่ายบริการและเผยแพร่วิชาการ งานรับเรื่องราวร้องทุกข์ ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงพร้อมนำสืบพยานหลักฐานเกี่ยวข้อง แล้วรายงานผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนต่อนายกเทศมนตรีเมืองเมืองพล หากตรวจสอบพบข้อมูลหรือพยานหลักฐานที่มีเหตุให้เชื่อได้ว่าการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมจริง เทศบาลเมืองเมืองพลจะดำเนินการตั้งคณะกรรมการสืบหาข้อเท็จจริง และหากรายงานผลการสืบหาข้อเท็จจริงพบว่า มีมูลกรณีความผิดที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรผู้ใดก็จะดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยรวมทั้งการดำเนินการทางคดีอาญา คดีแพ่ง ตามขั้นตอน กระบวนการของกฎหมายและบทลงโทษแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อการทุจริตในทางราชการต่อไป

อนึ่ง เทศบาลเมืองเมืองพลได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรื่องร้องเรียนการทุจริต ของเทศบาลเมืองเมืองพล ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียนการทุจริต